

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

MAGYAR, László

Magyar László levele Hunfalvy Jánosnak, 1861. december 25. / László Magyar's Letter to János Hunfalvy, 25.12.1861

Eredeti közlés /Original publication:

in: THIRRING Gusztáv: *Magyar László élete és tudományos működése*. Kritikai adalék a magyar földrajzi kutatások történetéhez. Magyar László kiadatlan írásaival, 1937, Budapest, Kilián, 158–159. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁSTÁR – 000.003.024

Dátum/Date: 2018. augusztus / August

filename: MLLev_1861-12-25_Hunfalvynak

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

MAGYAR, László: Magyar László levele Hunfalvy Jánosnak, 1861. december 25. / László Magyar's Letter to János Hunfalvy, 25.12.1861, *AHU MATT*, 2018, pp. 1–5. old., No. 000.003.024, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Közkönyvtárakban / At the Public Libraries

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, Magyar László levele Hunfalvy Jánosnak, 1861. december 25.

African research in Hungary, László Magyar's Letter to János Hunfalvy, 24.12.1861

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK-, DOKU-
MENTUM- ÉS ADAT-TÁR / THE FIRST HUNGARIAN FREE
ELECTRONIC SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS,
STUDIES, COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* Magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára / Writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* Az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött. / The materials in the database are free but access or downloading are subject to registration.

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig. / The African–Hungarian Union is a non–profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

MAGYAR LÁSZLÓ LEVELE HUNFALVY JÁNOSNAK*

Gyikolo-Moino, Felső Kárum-Dsámba,
1861. december 25.

Tisztelt Hazafi!

Becses leveleinek mind a kettőjét, egyike Pesten, 1859. február 8-án, a másika Budán, 1860. február 12-én kell, folyó hó 16-án nagy örömmre megkaptam, és tartalmukról értesítve vagyok. Látom, mennyire sok hálával és köszönettel lettem ismét adóssá Önnek, személyem iránt már oly régtől bizonyított meleg pártolásáért. Mindent, de mindent, melyből reám hazámban dísz vagy haszon háramlott, őszintén megvallom, Önnel: nemes, emberbarátilag érző és cselekvő lelkének tulajdonítok. Hogy mindeddig munkám hátramaradt részét be nem küldöttem, vagy még annak említését is tenni elmulasztottam, annak valódi oka az vala (*volt*), hogy több mint három év óta, a munka első része beküldése után hazámból arra, nem mondom, valamely helyben-hagyó választ, de még csak azt érdeklő bármely egyszerű említést sem volt szerencsém kaphatni. Ezért végképpen elcsüggedve véltem, hogy hazámban nemcsak munkám pártolásra nem talált, de még személyemről is végkép megfélekeztek. De most, köszönet Ön nemes, emberbaráti lelkének, az ellenkezőről vagyok meggyőződve, ezért a még tisztázatlanul hagyott munka hátralevő részét elkészítem, s azt a már ismeretes úton a t. M. T. Akadémiának elküldöm.

Toldy Ferenc Úr által levék (*voltam*) tudósítva, hogy munkám díjazása következtében 140 császári aranyok állnak ott rendelkezésemre. Mindezen pénzüsszeget némely más, szintén beküldött irataim díjazása következtében létesült parcellákkal (*részletekkel*) a hozzá intézett leveleimben öt megkértem, hogy szíveskedjék az első adandó alka-

* Egyes töredékei közölve a *Budapesti Szemle*, új folyam, 6. kötet, 1866, 35–36. lapjain s Hunfalvy János emlékbeszédében, Uo., 1874, IV. kötet, 324–339. old.

lommal a Lisszabonban létező ausztriai követséghez beküldeni, és arról nekem levélben idővel hírt adni el ne mulasszon, mely nélkül utóbbi rendelkezésemet a küldemény iránt meg nem tehetném.

Állandó lakásom még most is a Lucira-öböl partján létezik, bár én magam szolgálaim nagy részével valódi nomád életet viselek (*viszek*), messze ide s tova vándorolva e kietlen sivatag[i] tartományban az urzella (orseille) és kopálgomma megszedése végett, melyből vett nyereség létesítik (*adják*) élelmi (*élelmezésemre szolgáló*) jövedelem forrását. Ezen alkalommal egy általános földirati vázlatát küldöm be Toldy Ferenc úrnak ezen szélesen kiterjedő és még egészen ismeretlen tartományoknak, a dél-afrikai Munda-Evámbo, Lungo és Kapota tartományoknak.

Több mint három év óta dühöng a pártszakadási véres belháború Bihé-országban, mióta nőm atyja, a tartomány volt főnök, [a] Kangombe dinasztia mellékágából eredt Mukinda pártos főnök által meggyilkoltatott, s helyébe az országlást elfoglalta. Nőm ugyan ott létezik (*él*), várva az alkalmat, míg rokonai valamelyikének sikerül[ene] az elvesztett hatalmat kezéhez keríteni, de nekem nem tanácsos a vérengző pártok között fellépni, ezért örömezt mulatok (*tartózkodom*) itt ezen békés magányban. Egészségem, hála a jó Istennek, mindegyre jó, és remélem azt még huzamosabb időre megtarthatni, és végre édes hazámat megláthatni, amidőn hálás öröm kifejezései között fogom Önnek (*Önnél*) látogatásomat megtenni.

Fölötte sajnálom, hogy Rubinyi Ágoston Úrnak hozzám intézett levelét kézhez nem vehettem, hihető, hogy Benguelától idáig veszett el, mert a gyér közlekedés a kabenda néger hajósok által történvén, ezek ittas gondatlanságuk közepette könnyen elveszítik a kezükre bízott tárgyakat.

Örömmel írnék most egyet-mást tisztelt Petermann úrnak is, de arra nincs időm, mert elmulasztván ezen alkalmat, egy egész hónapot kelene várakoznom a másikra, csak kérem Önt, szíveskedjék hálás tiszteletemet véle közleni, és hogy további jó emlékezetében engem megtartani kegyeskedjék.

Ezek után Önnek, tisztelt hazafi, sok szerencsétől kísért hosszú életei óhajtvá és magamat további barátságos pártfogásába ajánlva, vagyok

Délafrikában, Gyikolo-Moino (Felső Karulm Dsamba),
december 25-én, 1861. évben

tisztelő barátja

Magyar László

A Szerkesztő megjegyzései

1. A szövegközlés kísérlet az ún. kanonizált változat megteremtésére.
2. E levélnek szöveghű kiadása nem létezik, mivel Thirring változata is lényegében szerkesztett. De amint ezt Sebestyén is megjegyzi egy helyen, Thirring lényegi változtatásokat a magyar-kéziratok kiadása során nem eszközölt.
3. Sebestyén szövegkiadásaiából ez a levél is hiányzik.
4. A rendelkezésre álló szövegváltozat a következő helyen található meg:

MAGYAR, László

- 1937 Levél Hunfalvy Jánoshoz (1861. december 25.), in: THIR-
RING Gusztáv: *Magyar László élete és tudományos mű-
ködése*. Kritikai adalék a magyar földrajzi kutatások törté-
netéhez. Magyar László kiadatlan írásaival, Budapest, Ki-
lián, 158–159. old.